

- Martijn Sanders: Bouwstenen voor de toekomst
- Rudi Ekkart geeft een toelichting op de successieregeling
- Henk van Os over verzamelwoede

Guards

Francis Alÿs (geb. Antwerpen 1959)

2004. Digital Betacam 16:9 – PAL; Duur: 30'00"

Shoeshine

Francis Alÿs (geb. Antwerpen 1959)

2004. Digital Betacam 16:9 – PAL; Duur: 11'15"

Bonnefantenmuseum
Maastricht

Gesignd, certificaat d.d. 13 sept. 2007

Herkomst: Lisson Gallery, Londen (2008)

Bijzonderheden: beide werken vormen één geheel en dienen samen getoond te worden

In de collectie hedendaagse kunst van het Bonnefantenmuseum in Maastricht ligt een nadruk op kunstenaars die een lichte en poëtische beeldtaal voorstaan. Francis Alÿs is bij uitstek zo'n kunstenaar. Zijn fascinatie voor alledaagse, maar nauwelijks opvallende processen, dan wel kleine ingrepen in het straatbeeld, is inmiddels een vaste waarde. Alÿs past in de traditie die het Bonnefantenmuseum kan laten zien in de reeds verworven werken van Marcel Broodthaers, René Daniëls, Bruce Nauman, Joëlle Tuerlinckx en anderen. In 2008 heeft het museum Alÿs' *Guards* weten te verwerven met steun van de Vereniging Rembrandt en de BankGiro Loterij.

Foto's: Peter Cox

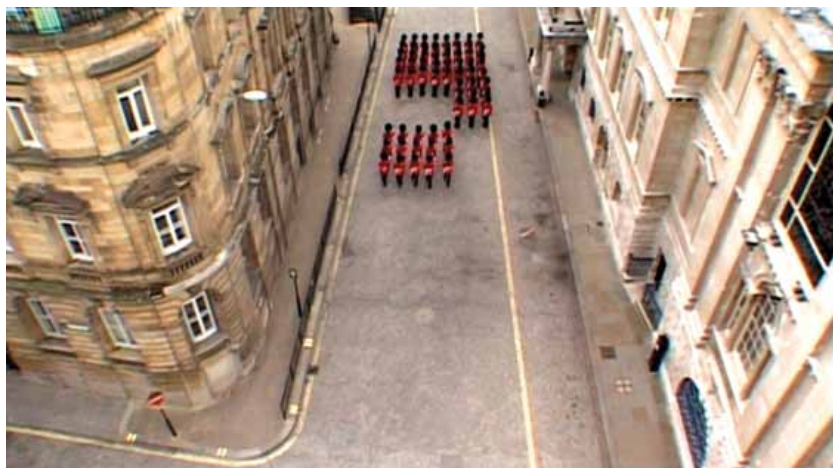
Guards bestaat uit een film en een installatie met een plattegrond van de route, voorbereidende schetsen en loden soldaatjes, die zijn gebruikt ter voorbereiding van de film, en een video getiteld *Shoeshine*, waarop een van de 'guards' niet ophoudt zijn laarzen te poetsen. De film begint met de registratie van stille straten en pleinen in Londen (de opnamen zijn kennelijk op een vroege zondagmorgen gemaakt). Dan verschijnt één zogenaamde Coldstream Guard, hier beter bekend als Britse paleiswacht, die op weg is naar een verzamelaarsplaats, die echter niet gepland lijkt. Steeds meer van deze rood met zwart geüniformeerde 'guards' komen elkaar tegen, om uiteindelijk gezamenlijk op te trekken. Dit is echter van korte duur. Op een gegeven moment valt de groep letterlijk en figuurlijk uiteen en keert de initiële rust weer terug.

Guards kan worden opgevat als een 'ballet', waarin soldaten eerder gedefinieerd worden als 'soldaatjes' dan als de personificatie van oorlog en verderf. Ritme, orde, kleur en aaneengeslotenheid

worden versus individualiteit en chaos tegenover elkaar gesteld, zonder er een waardeoordeel aan toe te kennen. Ze zijn beide onderdeel van een proces, dat eerder aan de natuur dan aan cultuur is ontleend. Het spel is een menselijke activiteit met dezelfde kenmerken.

OVER FRANCIS ALÿS EN HET WERK 'GUARDS'

De uit Antwerpen afkomstige Francis Alÿs is aanvankelijk opgeleid als architect, onder andere in Venetië bij Aldo Rossi, maar een lang verblijf in Mexico bracht hem ertoe uiteindelijk voor het kunstenaarschap te kiezen. Onderwerpen die hem bezighouden zijn tijd en ruimte in termen van de verhouding tot het stedelijk landschap. Ze zijn het hoofdthema voor een van de twee groepen van werken waaraan hij vanaf 1993 heeft gewerkt. Alÿs richt zich hierin op de fotografische documentatie van diverse acties in en rond Mexico-stad, die het zich eigen maken van een nieuwe (stedelijke) omgeving tot onderwerp hebben. Deze werken bestaan uit individuele foto's,

dan wel diareeksen of grote video/filmregistraties.

Naast deze foto/video/filmprojecten werkt Alÿs aan een schilderkunstig oeuvre met als thema kopieerpraktijk. Verschillende reclameschilders maken kopieën van zijn eerste aanzetten, waarop hij op zijn beurt weer kopieën maakt van hun interpretaties. Een groep met dit soort werken werd in 2006 getoond in het Schaulager Basel. Het Stedelijk Museum Amsterdam wist een deel van dit ensemble te verwerven.

Alÿs' oeuvre in ogenschouw nemend kan worden geconstateerd dat *Guards* tot zijn meest ambitieuze filmprojecten behoort. Daar waar eerst nog het individuele wordt gevolgd in de wandelingen door de stad, wordt in de drie grote werken *Cuentos Patrióticos*, *Cantos Patrióticos* en *Guards* groepsvorming in een stedelijke omgeving geprojecteerd. In deze films zien we respectievelijk een afnemende beweging in een groep schapen, een afnemende beweging van een stoelendans, en de vorming van een groep Coldstream Guards, die elkaar min of

meer toevallig tegenkomen, om weer als groep uiteen te vallen. Daarbij moeten zich realiseren dat het te voet gaan, de wandeling, het lopen van A naar B, in de ogen van Alÿs de meest primaire, eenvoudige manier is om je een nieuwe omgeving eigen te maken en in termen van maat, verhouding, tijd (ruimte) in je op te nemen. Hiermee vertoont hij trekken van overeenkomst met conceptuele kunstenaars als Stanley Brouwn en Andre Cadere, maar Alÿs blijkt vooral getriggerd door de beroemde poster van Joseph Beuys uit 1972, waarop Beuys recht op de beschouwer afloopt, met de begeleidende tekst 'La rivoluzione siamo noi' (Wij zijn de revolutie). Dit suggereert dat Alÿs' werk ook een politieke (in de brede zin) component bevat. Van belang is tevens het bewust omgaan met humor als toevoeging tot orde, reeksen en soortgelijke fenomenen. Humor volgt bij Alÿs uit de actie zelf, die altijd strak geregisseerd is. In dit opzicht wijkt zijn werk sterk af van dat van de kunstenaar Roman Signer, die een heftiger actie niet schuwt. Beiden maken echter allerlei

poëtische momenten los, uit een beweging die ogenschijnlijk weinig verbeeldingskracht veronderstelt. Om deze poëtica van het visuele beeld draait het bij Alÿs.

Eenvoud en complexiteit worden in *Guards* volstrekt lineair uitgewerkt, toch maken de diverse implicaties indruk door een doortrapte choreografie, dan wel beeldwisseling. Het werk past naadloos in de collectie van het Bonnefantenmuseum. Kunstenaars als Brouwn, Cadere, Signer zijn reeds vertegenwoordigd in de verzameling, en ook de bovengenoemde poster van Joseph Beuys maakt deel uit van de collectie. Het is uitdrukkelijk de bedoeling nog andere werken van Francis Alÿs te verwerven. Wij beschouwen hem als een van de pilaren waarop het collectiebouwwerk van het museum rust♦

Alexander van Grevenstein
Directeur Bonnefantenmuseum